

NOTAT

Dato: 16. januar 2017

Sag: BET-15/10510

Sagsbehandler: /mc/jmh/ebg

Rådssag om Koordinering af abonnementspriser for service på naturgasfy

Beslutning	Projekt ”Servicering af naturgasfy” er afsluttet og slettet fra porteføljen.
Erfaringer (punktform)	<ul style="list-style-type: none">• I sager med mange gode beviser er det vigtigt at overveje, hvilke beviser der skal indgå i sagen, for at fortælle den gode historie, og hvilke der fyld/gentagelser, som kan skjule den gode historie.• For at sikre projektets fremdrift kan det i særligt presede tidsperioder være en fordel at lave en særligt detaljeret tidsplan/projektplan på ugeniveau, herunder tidsestimater for leverancer og delleverancer.• I løbet af projektet kan der med fordel genbruges forskelligt udarbejdet materiale fx skriftlig forberedelse af MOB-møder, som kan anvendes til referat eller dele af clearingsnotat, som kan kopieres direkte ind i udkast til afgørelse.• Løbende aktindsigt fra tidligt tidspunkt i forløbet kan spare tid senere når KPM og afgørelse udarbejdes.• Gentag information om sagsskridt – advokater har ikke nødvendigvis styr på de nye processer endnu.
Resumé af rådssagen	<p>Sagen handler grundlæggende om en priskoordinering foretaget mellem konkurrenter (<i>horisontal koordinering</i>) – med deltagelse af en brancheforening.</p> <p>Sagens parter er HMN, som er naturgasdistributør, Gastech og Kiertner, som er VVS-virksomheder og DEBRA, som er interesseorganisation for leverandør- og servicevirksomheder på VVS-området.</p> <p>HMN, Gastech og Kiertner, tilbyder alle ejere af naturgasfy (slutbrugere) abonnementsordninger for service på naturgasfy.</p> <p>HMN har ikke ansatte til at udføre service på slutbrugeres</p>

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

naturgasfyr og anvender derfor underleverandører til udførslen af selve servicen. Flere af underleverandørerne tilbyder tilsvarende abonnementsordninger for service på naturgasfyr. HMN og underleverandørerne er i den forbindelse aktuelle konkurrenter. Flere af DEBRA's medlemmer tilbyder ligeledes abonnementsordninger og er underleverandører til HMN, herunder Gastech og Kiertner.

Sagens parter har i forbindelse med forhandlinger om indholdet af en standardkontrakt til regulering af forholdet mellem HMN og HMN's underleverandører (*vertikalt aftaleforhold*) koordineret slutbrugerpriser på serviceabonnementer – dvs. foretaget en *horisontal* koordinering.

Parterne har ikke koordineret specifikke priser, men det er vurderet, at alene det forhold, at der er koordineret en *stigning* (fsva. HMN) eller *muligheden for en stigning* (fsva. underleverandørerne) af slutbrugernes abonnementspriser, er tilstrækkeligt for at anse koordineringen for at mindske konkurrencen, idet denne har ændret de involverede virksomheders incitamentter til at konkurrere indbyrdes.

Samlet er det derfor vurderet, at HMN, Gastech, Kiertner og DEBRA i strid med konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, jf. stk. 3, har indgået en aftale og/eller samordnet praksis om koordinering af abonnementspriser for service på naturgasfyr til slutbrugere, der har til formål at begrænse konkurrencen mærkbart, jf. konkurrencelovens § 6.

Væsentligste problemer

Tilskæring af sagens parter

Der var potentielt grundlag for at inddrage over 70 virksomheder, som parter i sagen i form af samtlige af HMN's underleverandører ud over HMN og DEBRA. Beslutningen om parterne skulle tages forholdsvis tidligt i forløbet af hensyn til udsendelse af MOB'er. Fokus for tilskæringen var, at de "rigtige" parter blev udvalgt, i den forstand at størst mulig effekt kunne opnås, uden at styrelsen brugte unødigt mange ressourcer på sagen.

Fem underleverandører blev udvalgt på baggrund af deres direkte involvering i forhandlingerne med HMN og DEBRA. Én blev skåret fra efter MOB-mødet, da virksomheden var under konkursbehandling, mens to yderligere ble-

vet skåret fra efter høringen over KPM'en. For alle tre virksomheder gjaldt, at de først sent i processen, set ift. deres specifikke situation, afgav de oplysninger til styrelsen, som dannede grundlag for tilskæringen.

Udvælgelse af beviser

Der var et stort antal dokumenter i sagen, der potentielt kunne anvendes som beviser for overtrædelsen. Det var derfor vigtigt, at finde en balance hvor omfanget af beviser ikke druknede den gode historie. Der var i processen fokus på, at styrelsen som udgangspunkt ikke vil kunne inddrage flere/nye beviser i forbindelse med en evt. ankesag.

Succes-kriterier og leverancer

I projektbeskrivelsen blev følgende succeskriterier og leverancer opstillet:

1. Projektgruppen leverer projektet i overensstemmelse med den direktionsgodkendte projektbeskrivelse og milepælsplan. Herunder leverancer i form af knastentater (løbende i perioden januar-marts 2016), udsendelse af MOB (februar 2016) og udsendelse af KPM (juni 2016)
2. Det estimerede ressourceforbrug i den direktionsgodkendte projektbeskrivelse overholdes.
3. Konkurrencerådet følger styrelsens indstilling til afgrørelse.
4. Konkurrencen forbedres, idet prisaftalerne om service-ring af naturgasfyrt ikke længere finder sted.

Projektet har opfyldt de tre første succeskriterier. Alle leverancer blev afleveret til tiden (MOB'er blev sendt ud før deadline ultimo januar) og sagen blev afgjort på rådsmødet i november, hvor der var en forventning om, at sagen ville blive afgjort på rådsmødet i december.

Der var til projektet godkendt 2500 timer. Der er på sagen anvendt ca. 2250 timer. Forskellen skyldes formentlig, at de 2500 timer blev tildelt ud fra en forventning om, at sagen ville involvere 7 parter, mens sagen endte med en afgrørelse med 4 parter. Én part blev skåret fra umiddelbart efter MOB-mødetidspunktet, mens de sidste to parter blev skåret fra efter høringen over KPM'en. Disse to parter ønskede ikke MOB-møder og afgav ikke oplysninger til styrelsen før høringen over KPM'en, hvorfor ressourceforbruget vedrørende parterne frem til modtagelsen af høringssvaret var begrænset. Omvendt udløste parternes

høringsvar et knastenotat og STG-møde, som ikke var forudset i projektbeskrivelsen.

Konkurrencerådet har truffet afgørelse i overensstemmelse med styrelsens indstilling.

Det forventes, at det fjerde succeskriterie ligeledes opfyldes ved parternes overholdelse af Rådets påbud om, at ophøre med den konkurrencebegrænsende koordinering og fremover afstå fra lignende aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis.

Projektets vigtigste interessenter – i form af sagens parter – er selvsagt uenige i Rådets afgørelse. DEBRA, Kiertner og Gastech har anket afgørelsen, ligesom det er forventningen, at HMN har gjort det samme.

Fremdrift

Projektets fremdrift blev især sikret gennem en detaljeret tidsplan/projektplan.

Udfordringer i forløbet af sagen har især været ændringer i caseteamets sammensætning og perioder med begrænsede ressourcer fra flere af projektdeltagerne fx som følge af, at de også var en del af caseteamet på en anden rådssag.

Dette blev forsøgt imødegået ved i god tid at sikre detailplanlægning hvor der blev taget hensyn til caseteamets andre opgaver (fx deadlines på anden rådssag), så caseteamet ikke oplevede urealistiske forventninger til arbejdsbyrde og sammenfaldende deadlines.

I nogle tilfælde blev leverancer eller delleverancer brudt ned i timer (fx blokke af 25 timer) for at sikre, at fokus og ressourcer blev lagt det ”rigtige” sted i perioder med flere tætte deadlines.

En anden udfordring har været ændringer i styrelsens interne processer i forhold til beskrivelsen i rådssagsmodellen, som gør det vanskeligt at planlægge de forskellige trin uden at det koster (ekstra) aften- og weekendtimer. Det kan gøre det svært at holde motivationen oppe, når det sker i perioder, der i forvejen er tidspresede.

Endelig er det en udfordring, når fx caseteam og andre interne interessenter, ikke har samme opfattelse af de aftaler/beslutninger, der træffes på STG-møder. Dette forventes mindsket på baggrund af den indførte beslutningslog.

<p>Ressourcer</p>	<p>I forhold til caseteamets ressourcer henvises til afsnittet om fremdrift ovenfor. I forhold til det samlede antal timer anvendt på sagen henvises til afsnittet om succeskriterier og leverancer ovenfor.</p> <p>Caseteamet har med stor fordel sparret med JUS (nu KJUR) i forbindelse med udarbejdelse af knastenotater herunder tilskæring af sagens parter og i forbindelse med formålsanalyser i sagens vurdering. Både omfang og tidspunkt vurderes passende.</p> <p>Caseteamet har sparret med MØK i forbindelse med sagens markedsafgræsning. Der var tale om en mere begrænset sparring, da der ikke er foretaget en markedsundersøgelse til brug for sagen. Både omfang og tidspunkt vurderes passende.</p> <p>Caseteamet fik desuden vigtig sparring fra både JUS (nu KJUR) og MØK i forbindelse med sagens peer review, som var med til at gøre fortællingen om parternes adfærd skarpere (jf. også første erfaringspunkt umiddelbart nedenfor).</p>
<p>Erfaringer til udbredelse i styrelsen</p>	<p><u>Beviser</u></p> <p>I sager med mange gode beviser er det vigtigt at overveje, hvilke beviser, der skal indgå i sagen, for at fortælle den gode historie, og hvilke beviser, der er fyld/gentagelser, som kan skjule den gode historie. Fokus på dette kunne med fordel være taget op af caseteamet på et tidligere tidspunkt forud for sagens peer review.</p> <p><u>Overblik</u></p> <p>På grund af de mange beviser i sagen og det potentielt betydelige antal parter (over 70), var det fra projektets start nødvendigt, at finde løsninger til at holde overblik over de forskellige oplysninger i sagen. Der blev i den forbindelse udarbejdet forskellige oversigter (beviser, tidslinjer, virksomheder), som senere i projektet har kunnet genbruges ved udarbejdelse af KPM og udkast til afgørelse.</p> <p>Efter tilskæring af sagens parter (syv parter, som senere blev til seks og endte på fire) var det fortsat nødvendigt med oversigter fx til overblik over modsatrettede forklaringer og selvmodsigelser. Oversigterne har samlet set været med til at spare tid for caseteamet i løbet af sagens</p>

behandling.

Genbrug

I forbindelse med forberedelser til MOB-møderne blev det besluttet, at fremlægge enkelte centrale beviser for parterne, og der blev derfor forberedt skriftligt materiale til styrelsens interne brug under møderne. Det interne beredskab blev efterfølgende anvendt ved udarbejdelsen af mødereferater og var en stor hjælp for caseteamet, som forholdsvis hurtigt kunne tilføje parternes kommentarer fra møderne. Disse tanker blev videreført ved udarbejdelsen af clearingsnotatet, hvor store dele kunne kopieres ind i udkastet til afgørelse. Det er i den forbindelse vigtigt at have fokus på, at tanken om at "genbruge" selvsagt ikke må føre til, at hovedsigtet med det udarbejdede materiale ikke opnås.

Løbende aktindsigt

En af sagens parter bad tidligt i forløbet om løbende aktindsigt, som medførte, at der blev taget stilling til spørgsmål om fortrolighed løbende i forbindelse med sagens behandling. Dette lettede udarbejdelsen af de fortrolige udgaver af henholdsvis fire KPM'er, fire udkast til afgørelse og offentliggørelsesudgaven til hjemmesiden.

Ekstern information om sagstrin

Caseteamet oplevede, at parternes advokater endnu ikke havde styr på de nye processer i forbindelse med Rådets behandling af sagen. De samme spørgsmål til sagstrin blev derfor stillet flere gange, fx om på hvilket rådsmøde, Rådet forventes at træffe afgørelse. Det kan derfor anbefales at gentage information om sagsbehandlingskridt.

Ansvarlig for denne formidling er JMH, EBG og MC.

Opfølgingsplan

Styrelsen har modtaget dokumentation fra HMN og DEBRA om opfyldelse af hhv. pkt. 27 og pkt. 28 i afgørelsen, hvorefter HMN blev påbudt at informere samtlige af sine øvrige underleverandører om indholdet af rådets afgørelse og DEBRA blev påbudt at informere samtlige af sine medlemmer om samme.

DEBRA, Kiertner og Gastech har anket afgørelsen, ligesom det er forventningen, at HMN har gjort det samme. Caseteamet vil i forbindelse med KAN's behandling af sagen bistå KJUR i udarbejdelse af skriftlige indlæg og forberedelse af mundtligt indlæg.